

IBIS-information till vårdnadshavare

Ditt barn går på en IBIS-skola. Det betyder att skolan arbetar efter en modell som innehåller flera delar som de arbetar med, dels dagligen samt dels återkommande under ett läsår.

Vad är IBIS?

IBIS kommer ur SW-PBIS som är ett program från USA för att individanpassa undervisningen, minska utmanande beteenden och förbättra lärandet. (Marquis, Horner, Carr, et al., 2000; Sørli & Ogden, 2015). Vid Nasjonalt Utviklingssenter for Barn og Unge (NUBU) i Oslo har forskare utvecklat en norsk variant av SW-PBIS som kallas PALS. Nu är det anpassat till svensk skola och vi kallar det för IBIS (Inkluderande Beteendestöd I Skolan). Implementeringen sker i ett samarbete med Uppsala universitet, Martin Karlberg är en av nyckelpersonerna, han bedriver även forskning kring IBIS.

IBIS är ett skolövergripande program med syfte att:

- främja en inkluderande skola genom positivt lärandestöd för alla
- utveckla en positiv skolkultur som stärker elevernas skolprestationer och sociala färdigheter
- förebygga och hantera problembeteenden genom proaktiva tillvägagångssätt

Med proaktiva tillvägagångssätt menas att vara aktiv, att planera och agera på förhand för att förekomma olika slags utmaningar. Alla elever och anställda är målgrupp för insatsen i IBIS. IBIS-arbetet utförs av all personal i skolan. Hela programmet tar några år att implementera. Det leds av ett IBIS-team som de första åren regelbundet har en instruktör till hjälp och man utgår från en manual och man bygger under åren upp ett årshjul som man ska följa så att man håller alla viktiga moment aktiva.

IBIS kärnkomponenter

All personal på skolan arbetar med:

- › fastställa regler och förväntat beteende på skolans olika områden
- › förhållningssätt, bemötande och samsyn i personalgruppen
- › goda relationer mellan elever samt mellan elever och personal
- › gemensam syn på reaktioner vid utmanande beteende
- › problemlösning och konflikthantering
- › samarbete med föräldrar

Relationskompetens

Personal bär ansvar för relationerna med eleverna genom att engagera sig, lyssnar, förstår, accepterar och bekräftar eleverna. Relationer behöver upprättas, utvecklas, repareras och underhållas.

Varje termin görs relationskartläggningar för att fånga upp om det finns elever som inte har goda relationer med någon vuxen, man planerar i så fall hur man kan skapa relationer med dessa elever. Tidig upptäckt av problem och en låg tröskel för eleven att be om hjälp samt god kommunikation med föräldrar verkar förebyggande och minska olika typer av ångest och depression hos eleverna. Elever som har en god relation med sina lärare har ofta positiva relationer med sina skolkamrater och till sig själva.

Beteendeanalys

En del i arbetet är att analysera beteenden då dessa i stor utsträckning påverkas av miljön där det utförs samt av elevers tidigare erfarenheter. Utgångspunkten är att orsaker till problem inte ligger hos eleven, utan är en funktion av interaktion mellan elev och miljö, det är ett uttryck för felinläring. Det som definieras som oönskat beteende kan korrigeras genom att man vid behov försöker påverka dessa genom så kallad beteendemodifikation. Man vill ta reda på varför, dvs under vilka omständigheter, beteendet förekommer samt förändra dessa omständigheter för att påverka beteendet i en positiv riktning. Bland annat använder man:

→ **Positiv återkoppling** och **uppmuntran**. Elever lär bäst genom uppmuntran, det riktar uppmärksamheten från nederlag till framsteg, eleven lär sig att tänka: "Jag kan klara det här!" Exempelvis.

- Bra att du kom ihåg att ta av dig skorna.
- Vad snabbt du var in från rasten, toppen, nu hinner du lära dig mycket.
- Vad fint du hjälpte din kamrat.

→ **Effektiva uppmaningar**. För att påminna barnen om att göra rätt. De sägs konkret, tydligt och vänligt när man är nära barnet och de lyssnar, den vuxne följer upp att uppmaningen följs. Exempel:

- Vi går i korridoren (istället för Spring inte!)
- Vi tar av skorna så vi håller snyggt på golven! (istället för du tog inte av dig skorna)
- Ta fram boken och börja jobba på sidan 35.

Skolan arbetar även med risk- och skyddsfaktorer. Skyddsfaktorer är bl.a att arbeta med att:

- skapa goda relationer, vuxna och barn
- hjälpa elever att bryta negativa beteendemönster och destruktiva kamratrelationer
- kompensera och anpassa för riskfaktorer som är svåra att påverka, exempelvis genom att erbjuda struktur, rutiner, förutsägbarhet, extra anpassning och särskilt stöd (t.ex för elever med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning eller läs- och skrivsvårigheter).

Att vidareutveckla ledarskapet i klassrummet är också en del i arbetet.

Konflikter

Personalen ska ingripa fysiskt så lite om möjligt i konflikter. Hellre fösa bort med försiktighet, än ta tag hårt i någon. Helst förebygga så det ej sker genom att arbeta med aktiv tillsyn och vägledning av eleverna. I att arbeta förebyggande ingår det att spana efter var det kan vara på väg att uppstå problem, konflikter och försöka avleda, avstyra eller helst se till att de inte alls uppkommer. När konflikter uppstår ska tydliga rutiner kring uppföljning av dessa följas.

Regler

Skolan har tre övergripande regler som gäller överallt på skola och fritids.

Skolgården <small>Rast, fritids och lek.</small>		
VISA RESPEKT	TA ANSVAR	VISA OMTÄNKSAMHET
Bollekar sker vid idrottshallen och fotbollsplanen Var rädd om växter, djur och träd	Lägg allt skräp i papperskorgen Var rädd om skolans saker. Det du lånar lämnar du tillbaka När det ringer in, städa och gå in	Fråga om andra vill vara med i leken

Till reglerna finns matriser med formulerade förväntningar. De sitter uppe på olika platser i skolan och ser exempelvis ut så här.
←

Använd dig gärna av dessa begrepp *respekt, ansvar, omtanke* i samtal med ditt barn om något har hänt som behöver följas upp, men även när du ser att de gör rätt. Exempelvis - *Vad fint du tog ansvar när du plockade upp efter dig.*

Tillsammans, personal, vårdnadshavare och elever kan vi skapa en positiv skolkultur med hög trivsel och god lärandemiljö.

Vill du veta mer om IBIS kan du läsa <https://forumforsamverkan.uu.se/ibis/>

Vill du veta mer om forskningen kring IBIS <https://www.edu.uu.se/samverkan/ibis/>